

DOI: [10.32702/2307-2156-2019.10.2](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2019.10.2)

УДК 351/354

М. І. Іщенко,

*д. е. н., професор кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування
Криворізького національного університету
ORCID: 0000-0003-0726-4175*

Є. В. Міщук,

*к. е. н., доцент кафедри обліку, оподаткування, публічного управління та адміністрування,
Криворізького національного університету
ORCID: 0000-0003-4145-3711*

А. Ю. Сорочинський,

*магістрант спеціальності «Публічне управління та адміністрування»,
Криворізького національного університету,
спеціаліст відділу енергоменеджменту ПРАТ «Центральний гірничо-збагачувальний комбінат»
ORCID: 0000-0001-9353-3292*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ПРЕВЕНТИВНОГО АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

M. I. Ishchenko

*Doctor of Economics, Professor,
Department of Accounting, Taxation, public management and administration
Kryvyi Rih National University*

Ie. V. Mishchuk

*Ph.D., Associate Professor,
Department of Accounting, Taxation, public management and administration,
Kryvyi Rih National University*

A. Yu. Sorochinsky

*Master's Degree in Public management and administration,
Kryvyi Rih National University,
Energy Management Specialist PJSC «Central Mining and Processing Plant»*

LEGAL BASES OF ADMINISTRATIVE ACTIVITY OF PUBLIC AUTHORITIES IN THE FIELD OF PREVENTIVE ANTI-CRISIS MANAGEMENT

У статті обґрунтовано необхідність наукового підходу до визначення правових засад адміністративної діяльності органів публічної влади у сфері превентивного антикризового управління. На основі критичного огляду понятійно-категоріального апарату уточнено визначення адміністративної діяльності органів публічної влади. Запропоноване визначення антикризового управління органами публічної влади. Удосконалено класифікацію криз, на які повинна бути спрямована увага органів публічної влади. Обґрунтовано, що першочерговим завданням на місцевому рівні є профілактика причин кризи. До випереджальних стратегій антикризового управління віднесено своєчасне та в повному обсязі фінансування необхідних

заходів і програм. Показано, що реалізація превентивного антикризового управління в сучасних умовах має ґрунтуватися на таких напрямках роботи органів місцевого самоврядування, як планування й виконання бюджетів. Визначено, що правові засади превентивного антикризового управління органами місцевого самоврядування включають здійснення заходів, передбачених рядом міських програм. Розглянуто та конкретизовано такі заходи і програми на прикладі міста Кривий Ріг.

The article substantiates the need for a scientific approach to determining the legal foundations of the administrative activities of public authorities in the field of preventive crisis management. Based on a critical review of the conceptual-categorical apparatus, the definition of the administrative activity of public authorities has been clarified, which is described as a legislatively regulated process limited by the competencies of bodies performing public-authority functions and carried out on behalf of the state or territorial community and aimed at satisfying their socio-economic interests. The definition of anti-crisis management of public authorities as a process of organized management aimed at planning and conducting measures to maintain and improve the basic indicators of sustainability and development of their respective territory, including the prevention (prevention) of possible crises, identification and elimination of existing crises, is proposed. The classification of crises has been improved, to which the attention of public authorities should be directed. Differentiated financial, socio-demographic, environmental and organizational crises. It is proved that the primary task at the local level is the prevention of the causes of the crisis. Timely and in full financing of necessary measures and programs is referred to the leading strategies for crisis management. It is shown that the implementation of preventive crisis management in modern conditions should be based on such areas of work of local authorities as planning and budget execution. It is determined that the legal framework for preventive crisis management of local authorities includes the implementation of measures provided for by a number of city programs. Such events and programs are considered and concretized by the example of the city of Krivoy Rog.

Ключові слова: заходи антикризового управління; програми; органи місцевого самоврядування; фінансування.

Key words: crisis management measures; programs; local government bodies; financing.

Постановка проблеми. Серед органів публічної влади першими, хто стикається з проявом кризових ситуацій є місцеві органи влади, а точніше – органи місцевого самоврядування. Саме ці органи відповідають за своєчасну організацію процесів подолання кризи на рівні міст (територіальних громад) та мінімізації її наслідків. Тому логічно, що саме від своєчасності заходів антикризового управління органів місцевого самоврядування залежить результат подолання (мінімізації) кризи та недопущення її розгортання далі (на рівні регіону, країни тощо). У зв'язку із цим, на перший план виступає превентивне антикризове управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання антикризового управління широко висвітлені на рівні підприємств як зарубіжними, так і вітчизняними науковцями, зокрема О.О. Шапуровою [3], О.В. Морозом і І.В. Шварцом [4] та багатьма іншими. Стосовно антикризового управління на рівні держави слід указати на меншу кількість наукових праць, але теж достатню про робленість цього питання вченими О.А. Мельниченко [5], О. Адамською [6], Т.Ю. Коритько [7], Н.В. Васильєвою [8] та іншими. Однак питанню поєднання правових засад у сфері превентивного антикризового управління на місцевому рівні приділено не достатньо уваги, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Формулювання цілей статті. Мета статті полягає в обґрунтуванні правових засад адміністративної діяльності органів публічної влади у сфері превентивного антикризового управління.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для досягнення поставленої мети спочатку доцільно розглянути понятійно-категоріальний апарат у частині термінів «адміністративна діяльність» та «антикризове управління» із зосередженням уваги на сферу публічності. Слід відмітити відсутність єдиного трактування поняття «адміністративна діяльність». Найбільш влучним вважаємо визначення, яке надають науковці С.В. Петков і Л.В. Спицька: «врегульована нормами адміністративного права державно-владна, контролююча, сервісна діяльність публічної влади, яка базується на людиноцентристській ідеології та спрямована на утвердження, реалізацію і захист прав та свобод громадян» [1, с.82]. Водночас зауважимо, що враховуючи

більш широкий діапазон адміністративної діяльності у сучасних реаліях, вона регулюється не лише нормами адміністративного права. Крім того, її спрямування орієнтоване не тільки на окремого громадянина, але й на інтереси широкого кола фізичних та юридичних осіб, що функціонують на певній, підпорядкованій конкретній публічній владі, території.

Погоджуємося, що адміністративну діяльність органів публічної влади можна назвати адміністративно-публічною. Найбільш влучно, на наш погляд, її основні риси надав А.М. Апаров [2, с.168] (табл. 1).

Таблиця 1.
Основні риси адміністративно-публічної діяльності за А.М. Апаровим [2]

Найменування риси	Коротка характеристика
Здійснюється органами публічної влади	Здійснюється органами виконавчої влади, іншими органами влади, що виконують публічно-владні функції, зокрема органами державного контролю і нагляду, виконавчими органами і посадовими особами місцевого самоврядування, державними і комунальними установами, їх органами управління, а також у деяких випадках – іншими спеціально уповноваженими організаціями. Усі ці органи, установи, організації, посадові особи, що здійснюють адміністративну діяльність, узагальнено й умовно з метою уніфікації понятійного апарату можуть бути названі адміністративними органами.
Здійснюється від імені держави або територіальної громади	Здійснюється відповідними уповноваженими на те державними органами, органами місцевого самоврядування, іншими державними і комунальними організаціями, публічними посадовими особами, а також іншими уповноваженими в установленому порядку організаціями і фізичними особами. Управлінська діяльність, що здійснюється не від імені держави і не на підставі уповноважених державою спеціальних суб'єктів, не є адміністративно-публічною.
Підзаконна діяльність	Здійснюється на основі і у виконання законів України, що приймаються відповідним єдиним органом законодавчої влади. У ході цієї діяльності компетентні органи державної влади й органи місцевого самоврядування мають право видавати (приймати) у межах наданої їм компетенції нормативно-правові акти, але тільки на основі і з метою забезпечення реалізації відповідних законів.

Відмітимо, що А.М. Апаров [2, с.168] не відносить до адміністративно-публічної діяльності управлінську, яка здійснюється керівниками громадських і релігійних організацій усередині цих організацій, керівниками підприємств (державних і комунальних) усередині цих підприємств. Науковець таку діяльність називає приватно-управлінською. Проте ми вважаємо, що таку діяльність справедливо називати просто «адміністративною», без указівки на публічність.

Отже, на наш погляд, адміністративна діяльність органів публічної влади представляє собою законодавчо врегульований процес, що обмежений компетенціями органів, які виконують публічно-владні функції та який здійснюється від імені держави або територіальної громади й спрямований на задоволення їх соціально-економічних інтересів.

Стосовно змісту антикризового управління слід відзначити, що найбільш широко його висвітлено по відношенню до підприємств різних форм власності та господарювання. Проте науковці не дійшли однозначного погляду на його сутність. Так, О. О. Шапунова антикризове управління визначає як постійно організоване управління, спрямоване на виявлення та усунення кризових явищ за допомогою механізму управління, який включає сукупність цілей, методів, принципів і завдань [3]. У роботі [4, с. 19] на основі узагальнення розглянутих підходів до суті антикризового управління акцентують увагу на такій функції управління як планування: «антикризовий менеджмент являє собою планування та проведення заходів по збереженню та покращенню базисних показників сталості та розвитку на підприємстві».

На рівні країни частіше говорять про антикризову політику, під якою розуміють «напрямок дій органів державної влади з розробки і реалізації комплексу заходів, спрямованих на передбачення та попередження криз, а у разі їх настання – на мінімізацію негативних ефектів та забезпечення поступового переходу до економічного розвитку» [5]. Однак науковець О. Адамська [6, с. 36] відмічає, що в органах державної влади та місцевого самоврядування може використовуватися апробований досвід антикризових заходів із бізнесового середовища.

Державним антикризовим управлінням називають «розробку і реалізацію комплексу заходів, спрямованих на управління в умовах вже існуючої кризи, а також на виведення держави з кризового стану, виявлення, прогнозування та попередження внутрішніх і зовнішніх загроз стабільності держави та її регіонів, а у разі їх настання – на мінімізацію негативних факторів» [6, с. 32]. Таке визначення принципово не відрізняється від існуючих дефініцій антикризового управління по відношенню до підприємств.

Науковий та практичний інтерес становить робота Т.Ю. Коритько, в якій розглядається антикризове управління на рівні місцевих бюджетів; зокрема, його метою визначено «збереження цілісності, основного призначення та властивостей місцевого бюджету, а завданнями – використання превентивних інструментів антикризового управління та усунення кризи в разі настання за допомогою застосування стабілізаційних

інструментів» [7, с. 265]. На увагу заслуговує також градація криз на кризу місцевої влади, кризу підприємств комунальної власності при стабільному стані місцевої влади та системну кризу підприємств комунального господарства та місцевої влади [7, с. 266]. Підсумовуючи, Т.Ю. Коритько надає визначення антикризового управління на рівні місцевих бюджетів як «процесу запобігання або регулювання впливів на стан місцевих бюджетів, спрямований на досягнення визначених цільових орієнтирів його розвитку, за допомогою застосування системи взаємно узгоджених підходів, інструментів і програм, оптимізованих за ресурсами та строками» [7, с. 272].

Відмітимо, що у фаховій літературі часто також зосереджують увагу на антикризовому управлінні територіальним розвитком. Наприклад, Н.В. Васильєва для ефективного розвитку територій пропонує використовувати механізм антикризового управління, ключовим завданням якого є «вироблення найменш ризикових управлінських рішень, що дозволили досягти встановлених цілей з мінімальною кількістю негативних наслідків» [8]. При цьому конкретизуючи, вона наголошує на необхідності державної інноваційної політики, яка підтримуватиме фундаментальні дослідження; надаватиме правовий захист інтелектуальної власності; сприятиме інтеграції наукової, науково-технічної діяльності й освіти; підтримуватиме конкуренцію у цій сфері; створюватиме сприятливе інноваційне середовище; заохочуватиме оновлення капіталу; розширювати міжрегіональні та міжнародні зв'язки; а також створення в національній економіці конкурентоспроможних підприємств, які здатні зміцнити позиції держави на світовому ринку [8]. Перелічені заходи, на наш погляд, є комбінованими: з одного боку, їх успішна реалізація сприятиме подоланню певного ступеня кризи як на рівні окремого регіону, так і країни у цілому, а з іншого боку – є профілактичними (превентивними), здатними як попередити окремі види криз, так і сприяти недопущенню погіршенню ступеня вже наявних.

Отже, з урахуванням проведеного аналізу, вважаємо, що антикризове управління органами публічної влади представляє собою процес організованого управління, спрямований на планування та проведення заходів по збереженню та покращенню базисних показників сталості та розвитку на відповідній підпорядкованій їм території та включає попередження (профілактику) можливих криз, виявлення та усунення наявних криз.

Класифікація криз залежить від специфіки території, підпорядкованій тим або іншим органам публічної влади. Однак, ми вважаємо, що усю їх сукупність можна звести до економічної кризи, оскільки так чи інакше кожна криза має економічні наслідки. Маємо на увазі, що кризи, проти яких мають розроблятися заходи антикризового управління органами публічної влади представляють собою види економічної кризи. Пропонуємо диференціювати їх на фінансову кризу, соціально-демографічну, екологічну та організаційну. При цьому фінансову кризу пов'язуємо із економічним розвитком території та розташованих на ній об'єктів, при чому не тільки комунальної чи державної форми власності, але й приватної, оскільки від останніх також залежить наповнюваність бюджету; крім того, ряд приватних підприємств мають стратегічне значення для економіки та безпеки усієї держави та є містоутворюючими. Соціально-демографічну кризу пов'язуємо як із задоволенням соціальних інтересів громади та її соціальним забезпеченням, так із показниками демографічного стану на відповідній території. Екологічну кризу пов'язуємо не тільки із екологічним становищем на території, але й із задоволенням ним місцевої громади. Організаційну кризу пов'язуємо із ефективністю функціонування відповідного органу публічної влади як усередині нього, так і з задоволенням його діяльністю місцевою громадою.

Найчастіше превентивне антикризове управління пов'язують із діагностикою кризи, виявленні її перших симптомів та ознак, подоланні причин розвитку кризи. Вважаємо, що першочерговим завданням на місцевому рівні є профілактика причин кризи. До таких профілактичних заходів або випереджальних стратегій антикризового управління відносимо, насамперед, своєчасне та в повному обсязі фінансування необхідних заходів і програм. Відтак, на нашу думку, реалізація превентивного антикризового управління в сучасних умовах має ґрунтуватися на таких напрямках роботи органів місцевого самоврядування, як планування й виконання бюджетів (рис. 1).

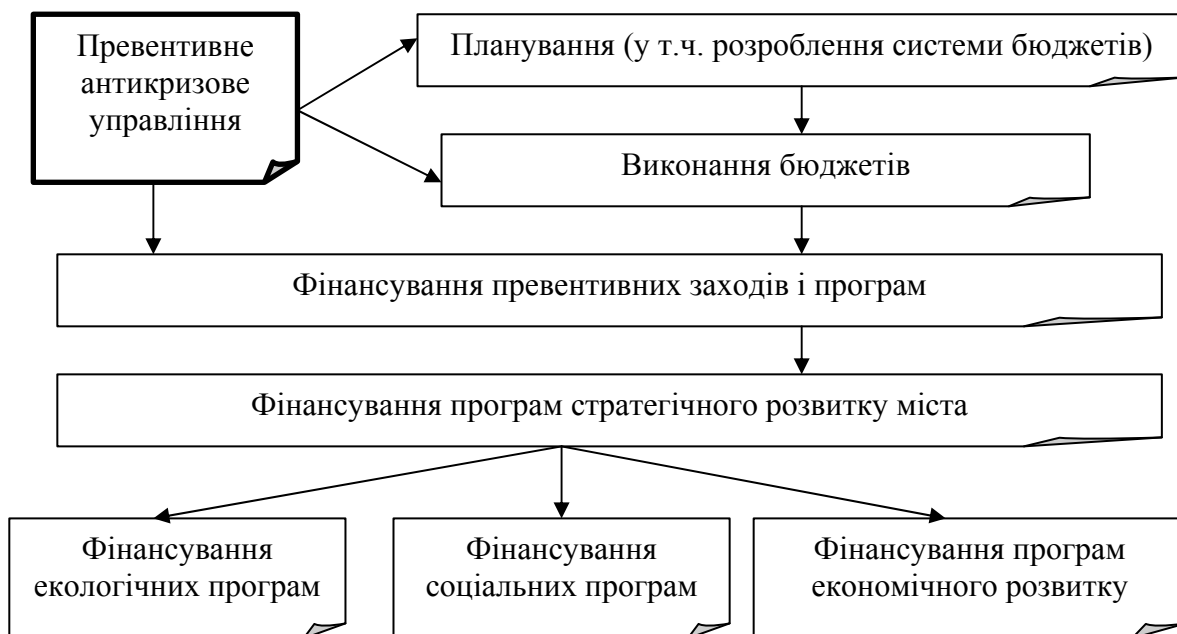

Рис. 1. Зв'язок превентивного антикризового управління з основними напрямками адміністративної діяльності органів місцевого самоврядування

Правові засади превентивного антикризового управління органами місцевого самоврядування включає здійснення заходів, передбачених рядом міських програм. Розглянемо більш детально та конкретизуємо такі заходи і програми на прикладі м. Кривий Ріг. Так, з метою недопущення екологічної кризи розроблено та діють такі програми:

- Довгострокова програма по вирішенню екологічних проблем Кривбасу та поліпшенню стану навколишнього середовища на 2011-2022 рр.

- Програма поповнення та використання матеріального резерву для запобігання, ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного й природного характеру та їх наслідків у м. Кривий Ріг на 2016-2020 рр.

- Міська програма по реалізації Загальнодержавної програми «Питна вода України» на 2006-2020 рр.

З метою недопущення фінансової кризи розроблено та діє «Програма розвитку малого й середнього підприємництва в місті».

З метою недопущення соціально-демографічної кризи розроблено та діють такі програми:

- Програма зайнятості населення міста.

- Програма реалізації молодіжної політики «Нова генерація Кривого Рогу» на 2016-2020 рр.

- Комплексна програма підтримки в 2016 р. в м. Кривому Розі учасників антитерористичної операції, членів їх сімей та сімей загиблих у ході її проведення.

- Міська міжгалузєва комплексна програма «Здоров'я нації».

З метою недопущення організаційної кризи розроблено та діють такі програми:

- Програма сприяння розвитку місцевого самоврядування.

- Програма стратегії інноваційного розвитку інформаційних ресурсів і технологій на 2016-2020 рр.

Важливою технологією антикризового управління фінансовою кризою в частині бюджетних ризиків є створення та функціонування відповідної робочої групи. До складу постійної комісії міської ради з питань планування бюджету та економіки (надалі - постійна комісія) входить 8 депутатів з 5 фракцій та груп, утворених у Криворізькій міській раді та 1- позафракційний.

Положенням про постійні комісії міської ради визначена функціональна спрямованість роботи постійної комісії. За дорученням ради, міського голови або за власної ініціативи постійна комісія попередньо розглядає проект міського бюджету на відповідний рік, пропозиції про внесення доповнень і змін до нього щодо впровадження місцевих податків і зборів, звіт про виконання міського бюджету, проект програми економічного та соціального розвитку міста, пропозиції про внесення змін і доповнень до неї, звіт про її виконання, інші питання в межах повноважень, визначених Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні».

Основними принципами, якими керуються в діяльності члени постійної комісії, є законність, гласність, толерантність, колективне обговорення питань та колегіальне ухвалення висновків і рекомендацій.

Робота постійної комісії проводилася у відповідності з чинним законодавством України, Регламентом Криворізької міської ради, Положенням про постійні комісії міської ради, планами роботи міської ради та постійної комісії на I і II півріччя 2018 року. З початку скликання відбулося 53 засідання постійної комісії, з них у 2018 році - 17 засідань. Загальна відвідуваність засідань постійної комісії членами постійної комісії складає 66,3%. За 2018 р. постійною комісією на засіданнях розглянуто 1 013 проектів рішень міської ради та інші актуальні питання, у тому числі: з питань економіки -15 проектів, з питань бюджету - 13. За результатами

розгляду проектів рішень міської ради та інших актуальних питань було ухвалено 32 відповідних висновки, 57 рекомендації. Стан виконання пропозицій, доручень, рекомендацій постійної комісії розглядався на кожному черговому засіданні. На засідання постійної комісії постійно запрошувалися фахівці виконавчих органів міської ради, представники комунальних підприємств. Засідання постійної комісії завжди проводилися відкрито.

З метою забезпечення контролю за виконанням затверджених показників, відповідно до бюджетного законодавства постійною комісією здійснювався аналіз показників міського бюджету та всебічно опрацьовувалися звіти щодо його виконання. Так, за минулий рік опрацьовано 4 звіти про виконання міського бюджету. Звітні дані аналізувалися на предмет ефективного використання коштів, недопущення виникнення заборгованості з виплати заробітної плати працівникам бюджетної сфери, вчасних розрахунків за спожиті бюджетними установами енергоносії й комунальні послуги. Всі пропозиції з унесення змін у бюджетні показники уважно вивчалися членами постійної комісії, надавалися зауваження й пропозиції щодо вирішення соціально важливих питань у бюджетній сфері. Серед основних - це фінансове забезпечення закладів загальної середньої освіти та медицини, оскільки державні субвенції, які були доведені місту лише на 78% покривали видатки на їх утримання. Завдяки проведеній роботі частково цю незабезпеченість вдалося покрити за рахунок збільшення місту обсягів державних субвенцій на 29,0 млн.грн. Решта потреби, а це понад 280 млн.грн., була забезпечена власним коштом міського бюджету. Крім цього, значна увага приділялася соціальній підтримці мешканців міста, у тому числі збереженню безкоштовного проїзду пільгових категорій.

Окремо, за процедурою, визначеною бюджетним законодавством у міжсесійний період комісією розглянуто і погоджено 3 рішення виконавчого комітету щодо перерозподілу видатків міського бюджету між бюджетними програмами. Така оперативна і злагоджена робота членів комісії дозволила своєчасно вирішити важливі питання безперервного фінансування закладів первинної медичної допомоги, які з II півріччя минулого року змінили статус з розпорядника на одержувача бюджетних коштів і перейшли на новий механізм фінансування. А також забезпечення в кінці року дострокової виплати заробітної плати всім працівникам освіти.

За ініціативи та підтримки всіх членів комісії неодноразово розглядалися питання, пов'язані з проведенням першочергових ремонтів закладів соціально-культурної сфери. Зокрема, у 2018 році виконано ремонт покрівлі школи-інтернату, виготовлено проект і закладені кошти у бюджеті 2019 р. на ремонт покрівлі філіалу бібліотеки для дорослих, заплановані кошти на ремонт групових приміщень певного навчально-виховного комплексу та проведення електроаудиту в закладах освіти.

Значна увага приділялася роботі комунальних підприємств. Членами комісії вивчалися аналітичні матеріали щодо їх фінансово-господарської діяльності, заслуховувалися керівники, висловлювалися пропозиції стосовно удосконалення роботи підприємств.

Своєчасне опрацювання всіх цих питань на засіданнях постійної комісії дало змогу зберегти соціальну стабільність у місті й покращити надання медичних, освітніх та інших послуг населенню.

Завдяки внесеним змінам маємо збалансовані показники соціально- економічного розвитку в різних сферах життєдіяльності міста, ефективного використання бюджетних коштів, що спрямовувалися на реалізацію міських галузевих програм та оптимізацію надання адміністративних послуг з упровадженням нових сервісів, технологій та інструментів.

Ефективно проводилася робота комісії на стадії формування проекту бюджету на 2019 рік. Членами комісії активно опрацьовувалися ключові законопроекти й приймалася участь у підготовці пропозицій від міста щодо зміцнення ресурсної бази місцевих бюджетів та удосконалення міжбюджетних відносин. Завдяки порушеним питанням на законодавчому рівні було враховано, що з 2019 року місцевим бюджетам передано частину рентної плати за користування надрами (додаткові надходження 2019 року - понад 60 млн. грн.).

З урахуванням вимог чинного законодавства, протягом 2018 року комісією активно обговорювалися питання встановлення у місті на наступний рік ставок місцевих податків та зборів, перегляду розмірів відрахувань суб'єктами господарювання пайових внесків у розвиток інфраструктури міста. Результатом є ухвалення міською радою рішень по ставках єдиного податку, податку на нерухоме майно, плати за землю, туристичного збору та встановлення диференційованих ставок пайових внесків.

Постійною комісією в співпраці з виконавчими органами міської ради при формуванні проекту бюджету не залишені поза увагою питання фінансового забезпечення міських цільових програм із соціального захисту мешканців міста, утримання житлово-комунального, дорожнього господарства та інших сфер діяльності органів місцевого самоврядування. Особлива увага приділялася заходам з енергозбереження як у закладах бюджетної сфери, так і на об'єктах житлово-комунального господарства, реалізації у 2019 році 49-ти проектів-переможців конкурсу проектів місцевого розвитку «Громадський бюджет».

Завдяки злагодженій роботі постійної комісії та всіх учасників бюджетного процесу показники проекту міського бюджету на 2019 рік детально опрацьовані й унесені на розгляд пленарного засідання міської ради для затвердження.

У 2018 році продовжено розвиток та розширення можливостей інформаційних технологій і зокрема офіційного веб-сайту Криворізької міської ради та її виконавчого комітету. Реалізовані на сайті модуль «Електронне звернення» і сервіс петицій сприяють забезпеченню доступності та прозорості діяльності міської влади, участі місцевої громади в обговоренні проблем міста і підготовці рішень з розв'язання таких проблем. Протягом року на сайті:

– створено підрозділи «Міжнародна співпраця», «Стратегічний план розвитку міста Кривого Рогу» (розділ «Інформаційна база»), «Послуги за життєвими ситуаціями», «Земельний офіс», «Відеоінструкції»,

«Фотоконкурс #ЯІНАШАВІЗА» (розділ «Департамент адміністративних послуг»), «Для ОСББ», «Поради з енергозбереження», «ЕСКО-механізм», «Джерела фінансування» (розділ «Відділ з питань енергоменеджменту та впровадження енергозберігаючих технологій»), «Адміністративні та інші публічні послуги», «Планові перевірки на 2019 рік» (розділ «Відділ з питань державного архітектурно-будівельного контролю»), «Інформаційний вісник департаменту», «Вакансії у комунальних установах соціальної сфери міста», «Статистичні дані щодо отримання соціальних послуг у місті», «Витяги з протоколів засідань міської комісії з питання надання одноразової грошової допомоги мешканцям міста за рахунок бюджетних коштів» (розділ «Департамент соціальної політики»), «Протоколи засідань Госпітальної ради Криворізького госпітального округу» (розділ «Управління охорони здоров'я»), фотогалерею «День Європи 2018 р.»;

– винесено в окремі розділи інформацію: «Міський бюджет» (головне меню), «Криворізька міська рада» та «Планування роботи» (розділ «Місцева влада»), удосконалено їх структуру.

У 2018 році на сайті розміщено майже 8,5 тис. інформаційних матеріалів, підготовлених відділами, управліннями та іншими виконавчими органами міської ради. Для безперебійного функціонування існуючих інформаційних систем забезпечено технічну підтримку і адміністрування локальної мережі та робочих станцій. Для щоденного забезпечення технічної підтримки та безперебійного функціонування існуючих інформаційних систем забезпечено:

- поточне обслуговування користувачів доменної структури;
- проведення консультацій користувачів з питань використання встановленого програмного забезпечення та засобів інформатизації;
- відновлення працездатності існуючого обладнання;
- системно-технічне обслуговування, ремонт та налагодження засобів інформатизації користувачів;
- технічну підтримку відео- та аудіокомплексів, систем стенографування.

Відповідно до основних принципів відкритості екологічної інформації для громадськості забезпечено вільний доступ до даних про стан атмосферного повітря. На одній з головних подій Східної Європи – KyivSmartCityForum 2018, що присвячена популяризації smart city технологій та впровадженню інноваційних рішень на містах, високо оцінено впроваджений у нашому місті модуль «ЕКОМОНІТОРИНГ», який визнано найкращим з реалізованих в Україні проектів, та відзначено нагородою, яку місто Кривий Ріг отримало на урочистостях в листопаді 2018 року. Детально ознайомитись з системою моніторингу за станом атмосферного повітря міста може кожен бажаючий за допомогою друкованого видання «Система моніторингу за станом атмосферного повітря м. Кривого Рогу», підготовленого управлінням екології виконкому Криворізької міської ради. Видання розповсюджено серед закладів освіти, культури, депутатів міської ради, представників громадськості. Електронний варіант розміщено на офіційному сайті виконкому Криворізької міської ради та офіційному порталі міста Кривого Рогу «Криворізький ресурсний центр» у модулі «ЕКОМОНІТОРИНГ».

Особлива увага у 2018 році спрямована на удосконалення автоматизованої технології моніторингу за станом атмосферного повітря в місті, впровадження автоматизованих технологій моніторингу промисловими підприємствами на межі їх санітарно-захисних зон та висвітлення даних таких систем в режимі он-лайн з метою забезпечення їх відкритості для населення. У травні 2018 року на засіданні виконкому Криворізької міської ради прийнято рішення про впровадження автоматизованої системи моніторингу за якістю атмосферного повітря в Кривому Розі. Протягом 2018 року виконувались заходи з удосконалення та розбудови міської автоматизованої системи моніторингу за станом атмосферного повітря.

Реалізація цих заходів дозволила розширити мережу моніторингу за станом атмосферного повітря міста та перелік забруднюючих речовин, за якими здійснюються спостереження. На офіційному порталі «Криворізький ресурсний центр» функціонує модуль «ЕКО-МОНІТОРИНГ», що в режимі он-лайн висвітлює дані 14 автоматизованих постів спостереження за станом атмосферного повітря, у тому числі 5 міських та 9 відомчих постів (ПРАТ «СУХА БАЛКА», ПАТ «ПВДГЗК», ПАТ «Кривбасзалізрудком»).

Протягом 2018 року проведено закупівлю нової комп'ютерної та оргтехніки для заміни застарілої, комплектуючих для модернізації та ремонту існуючого обладнання.

Таким чином, у м. Кривий Ріг новачками 2018 року стали: впровадження можливості переходу від кожного розпорядника та одержувача бюджетних коштів до їх інформації на офіційних державних інформаційних ресурсах – офіційному порталі оприлюднення інформації про публічні закупівлі України «ПроЗорро» (ProZorro) і Єдиному веб-порталі використання публічних коштів «Є-Data»; створення розділу «Новини», який регулярно оновлюється та інформує громадськість про найголовніші події в місті в сфері фінансів. Інтерес громадськості до сайту «Відкритий бюджет» з кожним роком зростає. Кількість відвідувачів за 2018 рік збільшилася майже на 40% в порівнянні з 2017 роком.

Висновки. Таким чином, основними механізмами превентивного антикризового управління слід назвати:

- продовження виконання завдань та заходів, визначених Планом дій з реалізації у 2016 – 2019 роках Стратегічного плану розвитку міста, де головним виконавцем є управління економіки виконкому Криворізької міської ради;
- моніторинг реалізації у 2019 році завдань та заходів, визначених Планом дій;
- забезпечення проведення конкурсу проектів місцевого розвитку «Громадський бюджет – 2020»;
- реалізація заходів, спрямованих на досягнення показників Програми економічного та соціального розвитку на 2017 – 2019 роки;

- виконання основних завдань, визначених Програмою розвитку промислового туризму в місті Кривому Розі на 2016-2020 роки;
- реалізація Маркетингової стратегії міста, спрямованої на покращення іміджу міста, підвищення його інвестиційної привабливості, в тому числі актуалізація рекомендацій щодо застосування бренду міста Кривого Рогу (бренд-бук);
- реалізація заходів Міської екологічної програми;
- реалізація заходів Програми залучення інвестицій та розвитку міжнародної співпраці в м. Кривому Розі на 2016 – 2020 роки;
- забезпечення функціонування конкурентного та прозорого середовища в сфері публічних закупівель;
- здійснення комплексу заходів, спрямованих на досягнення максимального рівня оплати за житлово-комунальні послуги та енергоносії.

Проведене дослідження показало, що превентивне антикризове управління органами місцевого самоврядування здійснюється через окремі заходи та програми, однак відсутнє єдиний орган, який би здійснював контроль їх ефективності з точки зору впливу на ступінь конкретного виду кризи. Тому напрямком нашого подальшого дослідження є удосконалення структури виконавчого комітету з урахуванням введення додаткового органу, завданнями та обов'язками якого буде здійснення усіх функцій антикризового управління.

Список літератури.

1. Петков С.В., Спицька Л.В. Адміністративна діяльність органів публічної влади: сучасний стан та перспективи розвитку. *Наукові записки*. Серія: право. 2017. Випуск 2. Спецвипуск. С. 79 – 83.
2. Апаров А.М. Адміністративно-публічна діяльність як один із видів владно-публічної діяльності та як категорія адміністративного права. *Адміністративне право і процес: науково-практичний журнал*. 2014. № 4 (10). С. 165-174.
3. Шапурова О. О. Сутність, завдання та принципи антикризового управління. *Держава та регіони* : зб. наук. праць. Серія «Економіка та підприємництво». 2009. № 1 С. 228–232.
4. Мороз О. В., Шварц І. В. Інституціональні особливості превентивного антикризового управління підприємством : монографія. Вінниця : УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2006. 137 с.
5. Мельниченко О. А. Антикризова політика держави: сутність та пріоритетні напрями. *Теорія та практика державного управління*. 2015. Вип. 2. С. 17-24.
6. Адамська О. Антикризове управління в контексті реагування на регіональні виклики: теоретико-методологічний аспект. *Ефективність державного управління*. 2018. Вип. 2 (55). Ч. 1. С. 30 – 38.
7. Коритько Т.Ю. Основні принципи та процедури антикризового управління на рівні місцевих бюджетів. *Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку* : зб. наук. пр. Донецьк: ІЕП НАНУ, 2010. С. 265-273.
8. Васильєва Н.В. Антикризове управління територіальним розвитком. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2010. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=85>

References.

1. Pietkov, S.V. and Spyt'ska L.V. (2017), «Administrative activities of public authorities: current status and development prospects», *Naukovi zapysky, serii: pravo*, vol. 2., spetsvypusk, pp. 79 – 83.
2. Aparov, A.M. (2014), «Administrative and public activity as one of the types of power-public activity and as a category of administrative law», *Administrativne pravo i protses: naukovo-praktychnyi zhurnal*, no 4 (10), pp. 165-174.
3. Shapurova, O. O. (2009), «The essence, objectives and principles of crisis management», *Derzhava ta rehiony*, Serii «Ekonomika ta pidpriemnytstvo», no 1, pp. 228–232.
4. Moroz, O. V. and Shvarts, I. V. (2006), *Institutsionalni osoblyvosti preventyvnoho antykrizovoho upravlinnia pidpriemstvom* [Institutional features of preventive anti-crisis enterprise management], UNIVERSUM-Vinnytsia, Vinnytsia, Ukraine.
5. Mel'nychenko, O. A. (2015), «Anti-crisis policy of the state: essence and priority areas», *Teoriia ta praktyka derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2, pp. 17-24.
6. Adams'ka, O. (2018), «Crisis management in the context of responding to regional challenges: a theoretical and methodological aspect», *Efektivnist derzhavnoho upravlinnia*, vol. 2 (55), part 1, pp. 30 – 38.
7. Koryt'ko, T.Iu. (2010), «Basic principles and procedures of crisis management at the level of local budgets», *Stratehiia i mekhanizmy rehuliuвання promyslovoho rozvytku*, Donetsk, IEP NANU, pp. 265-273.
8. Vasy'l'eva, N.V. (2010), «Crisis management of territorial development», *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, no 2, URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=85> (Accessed 07 October 2019).

Стаття надійшла до редакції 08.10.2019 р.